

Το θέατρο και οι παραστατικές τέχνες στην εκπαίδευση «δημιουργικότητα και μεταμορφώσεις»

Πρακτικά της 4^{ης} Διεθνούς Συνδιάσκεψης για το Θέατρο στην Εκπαίδευση
Αθήνα 2004

ISBN 960-87317-6-3

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ Νίκος Γκόβας

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Πανελλήνιο Δίκτυο για το Θέατρο στην Εκπαίδευση
Παραγγελίες στα τηλ 2106564109, στο email theatro@theatroedu.gr
και στο Βιβλιοπωλείο ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ (Αθήνα & Θεσσαλονίκη)

Περιεχόμενα

Νίκος Γκόβας: Δημιουργικότητα και Μεταμορφώσεις και η Συνδιάσκεψη 2004 13

ΜΕΡΟΣ Α΄: Οι Κεντρικές Εισηγήσεις

Jonathan Neelands: Θέατρο και Μεταμορφώσεις: πως το θέατρο μας βοηθάει να δούμε ποιοι είμαστε και πως αλλάζουμε.....	19
Αλκηστις Κοντογιάννη: Ονειρα, υλικό ζωής, υλικό δραματικής τέχνης στην εκπαίδευση.....	25
Φίλια Δενδρινού: Λογοτεχνικές μεταμορφώσεις της μυθικής Ελένης.....	32
Shifra Schonmann: Χτίζοντας εικόνες στο μυαλό μας. Μπορεί το θέατρο να μεταμορφώσει την πραγματικότητα;.....	40
David Pammenter, Alex Mavrocordatos: Το Είναι και το Γίνεσθαι μέσα στον κόσμο κάποιου άλλου: Ποιος έχει το πρόσταγμα;.....	47
Αντώνης Βάος: Σε αναζήτηση μιας «διδασκτικής της τέχνης»: Η εμπλοκή στο καλλιτεχνικό εγχείρημα ως παιδαγωγική πράξη.....	59

ΜΕΡΟΣ Β΄: Εισηγήσεις-Ανακοινώσεις

Anders Bäckström, Eva Stockas: Teater/scenkonst: περί θεατρικού προσανατολισμού και νέων οραμάτων στην ανώτερη δευτεροβάθμια θεατρική εκπαίδευση στη Σουηδία.....	65
David Carey: Συνεργασίες σε Προγράμματα Τεχνών για παιδιά που μειονεκτούν κοινωνικά στα δημοτικά σχολεία της Ιρλανδίας.....	70
Andrea Copeliovitch: Ο Grotowski και το Θέατρο – συνάντηση, γλώσσα και ερωτήματα.....	71
Shu-hwa Jung: Σκέψεις και Εφαρμογές του Θεάτρου στην Εκπαίδευση: η Περίπτωση μιας Μαθησιακής Κοινότητας.....	80
Τζωρτζίνα Κακουδάκη: Η μεταμόρφωση της ίδιας όψης ή ...γιατί ο Άμλετ δεν είναι πάντα ξανθός στον κινηματογράφο.....	96
Μάρθα Κατσαρίδου: Η διδασκαλία της παιδικής λογοτεχνίας μέσω δραματοποίησης.....	103
Αντώνης Λενακάκης: Θεατροπαιδαγωγική επιμόρφωση και μεταμόρφωση του εκπαιδευτικού: Μια πρόκληση δημιουργικότητας στην εκπαίδευση.....	110

Καλλιόπη Λιοσάτου: Η σύνδεση του Επαγγελματικού Θεάτρου για Παιδιά με τη Σχολική Εκπαίδευση: συγκριτική παρουσίαση της Ολλανδικής πρακτικής με τη θεατρική δράση του Προγράμματος ΜΕΛΙΝΑ-‘Εκπαίδευση και Πολιτισμός’.....	117
Maria Virgílio Cambraia Lopes: Στα χνάρια του Θεάτρου και της Γελοιογραφίας: Μεταμόρφωση και Δημιουργικότητα.....	124
Ελένη Μέλλου: Δημιουργικότητα και θεατρικό παιχνίδι.....	128
Τηλέμαχος Μουδατσάκης: Ένα μάθημα αγωγής του προφορικού λόγου: Από την τεμαχιακή άρθρωση στην φωνοϋφολογία.....	138
Christiane Page: Πως οι ομαδικές δημιουργικές δραστηριότητες μπορούν να ανανεώσουν τις σχέσεις των μαθητών.....	150
Σίμος Παπαδόπουλος: Δραματοποίηση: Η δημιουργική και στοχαστική ματιά στα λογοτεχνικά κείμενα.....	154
Αικατερίνη Παπλωματά: Δημιουργική διδασκαλία και δράμα στην προσχολική ηλικία.....	159
Στέλλα Ρέτσιου: Η αισθητική αγωγή ως δύναμη παιδείας και κοινωνικής αναμόρφωσης.....	168
Helena Maria da Silva Santana, Maria do Rosário da Silva Santana: Μεταμορφώσεις της τέχνης: τα πολυμέσα ως νέες μορφές τέχνης και εκπαίδευσης.....	173
Περσεφώνη Σέξτου: Θέατρο και κοινωνική μάθηση στο σχολείο: Ετοιμάζοντας ενεργούς πολίτες.....	177
Maha:Shihadeh Το Θέατρο ASHTAR: μια νέα προοπτική στην εκπαίδευση στη Παλαιστίνη.....	185
Ελένη Σπαθάρη-Μπεγλίτη: Ταξιδιώτης της ζωής και ξένη γλώσσα: ένα παιχνίδι που μεταμορφώνει.....	190
Ελένη Τσεφαλά: Αγγλόφωνο θέατρο- γνώση χωρίς σύνορα: διαπολιτισμική διδακτική πρακτική.....	194
Μαρία Φραγκή: Το θέατρο στην εκπαίδευση από ένα πρόγραμμα για την εκπαίδευση. Μελίνα-Εκπαίδευση και πολιτισμός-Η έρευνα για την θεατρική επιμόρφωση.....	199

ΜΕΡΟΣ Γ΄: Τα Εργαστήρια (Περιγραφή-Ασκήσεις-Σχόλια-Προβληματισμοί)

Αννα Αλιφραγκή: Η Κάθοδος της Θεάς στον Κάτω Κόσμο.....	205
'Αβρα Αυδή, Μελίνα Χατζηγεωργίου: Η Αλίκη στο θαυμαστό κόσμο της εφηβείας.....	209
Lilo Baur: Le Jeu/ Το Παιχνίδι.....	217
Στέλιος Βγαγκές: Μαθαίνοντας μέσα από το Θεατρικό Παιχνίδι.....	223
Andrea Copeliovitch: Συναντώντας τους αξιοσημείωτους εαυτούς μας.....	227
Marta Cotrim: TOPENG: Μπαλινέζικος παραδοσιακός χορός με μάσκες.....	232
Marta Cotrim: Caroeira: ένας καθρέφτης μας. Θεωρία και πράξη της βραζιλιάνικης τέχνης του Caroeira.....	234
Εδουάρδος Γεωργίου & θίασος «Παντούμ»: Το μαγικό «Εδώ και τώρα!».....	241
Γιάννης Γιαπλές: Χώρος, χρόνος, σημείο: εργαστήριο Κίνησης και Χορού- Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ.....	242
Φύλια Δενδρινού: Δραματική προσέγγιση μη θεατρικών κειμένων.....	246
Νίκος Καλογεράκης: Στοιχεία χορογραφικής σύνθεσης.....	247
Κωστής Καπελώνης: Προσεγγίσεις Υποκριτικής.....	248
Αθηνά Κεφαλά: Commedia dell' Arte: Αναγεννησιακές Μεταμορφώσεις.....	248
Άλκηστις Κοντογιάννη: Όνειρο χ' Όνειρο = Ζωή.....	249
Βασίλης Κοσμόπουλος, Γιώργος Ζαφειρίου: Εργαστήρι Οπτικοακουστικής Έκφρασης – Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ.....	249
Γιάννης Κουρκουμέλης, Αιμιλία Παπαδάκου: Μεταγραφές μιας Αφήγησης.....	250
Αντώνης Κουτρομπής: ΜΙΜΙΚΗ: Απ' την ουδέτερη μάσκα στο θέατρο αντικειμένων.....	250
Αννα Λάζου, Θεοδωρής Ζιούτος: Αρχέγονο Παιχνίδι Μεταμόρφωσης.....	251
Ελένη Λαμπρονίκου: Η δημιουργική μεταμόρφωση ή μεταμορφωνόμαστε δημιουργικά.....	257

Μυρσίνη Λενούδια-Σακελλαρίδη: «Η Στέρνα» του Γ. Σεφέρη στην «Ερημη Χώρα» του Th. S. Eliot»:	
Μυστικά λέξεων – Μεταμορφώσεις. Θεατρικά Δρώμενα μέσω Δημιουργικής Γραφής.....	261
Στάθης Λιβαθινός: Στοιχεία Υποκριτικής και το θέατρο στο σχολείο – μια συνέντευξη.....	262
Κωνσταντίνα Μάρα, Ιφιγένεια Τσίγλα: Κατασκευή και εμπύχωση κούκλας -μαριονέτας, μαροτας.....	267
Στάθης Μαρκόπουλος: Εργαστήριο Θεάτρου Σκιών.....	267
Marcos Martinez: Εργαστήριο με τη Μέθοδο Εκπαίδευσης Ηθοποιών Suzuki.....	268
Alex Mavrocordatos: «Ελευθερία»... για να αλλάξουμε!.....	270
Έλενα Μίντση: Αναζητώντας τον ποταμό της γνώσης: πως η λογοτεχνία και η δραματική τέχνη μεταμορφώνουν το μάθημα της νεοελληνικής γλώσσας στη β΄ γυμνασίου.....	271
Κώστας Μόσχος: Η μουσική αγωγή μέσα από το πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ.....	276
Τηλέμαχος Μουδατσάκης: Η φωνή ως αεροδυναμικό φαινόμενο. Εργαστήρι εν όψει της δραματοποιημένης ανάγνωσης ποιητικών κ.ά. κειμένων.....	277
Γιώργος Π. Μπινιάρης, Σμαρώ Χ. Γρηγοριάδου: Χορικά από τους «όρνιθες» του Αριστοφάνη : μια εφαρμογή της «θεατρικής σύνθεσης» στο εκπαιδευτικό θέατρο.....	278
Σπύρος Μπουντούρης: Η φύση με θεατρικό βλέμμα.....	279
Ελένη Μωραΐτη: «Λαβύρινθος»-Εικαστική δραστηριότητα, Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ.....	285
Ελένη Μωραΐτη: «Πίνακες που ταξιδεύουν», μια εικαστική δραστηριότητα – Πρόγραμμα ΜΕΛΙΝΑ.....	285
Jonathan Neelands: Αντιγόνη: μεταμορφώσεις σε ένα μύθο.....	286
Jonathan Neelands: Μεταμόρφωση και Πολιτισμός.....	286
Τριανταφυλλιά (Φυλλιώ) Νικολούδη: Μπορώ να νιώσω, όπως νιώθεις; Η επεξεργασία της έννοιας της «ενσυναίσθησης» (βασική αρχή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης), μέσα από τη δραματική τέχνη.....	287
David Pammenter: “Φτιάχνουμε” και “παίζουμε” θεατρικές ιστορίες με στόχο τη μεταμόρφωση.....	292
David Pammenter, Alex Mavrocordatos: Θέατρο για την Ανάπτυξη: Αξίες και Μεταμόρφωση.....	293
Μαρία Παναγιωτοπούλου: Από το κείμενο στη σκηνή.....	294
Ευαγγελία Παπαθανασίου: Το Θεατρικό Παιχνίδι στο μάθημα της Γλώσσας και των Μαθηματικών στο Δημοτικό Σχολείο.....	300
Γιάννης Πουταχίδης, Κατερίνα Πουταχίδου: Θέατρο από Παιδιά – Κατανόηση χαρακτήρων, θεμάτων: Προετοιμασία της υποκριτικής ικανότητας παιδιών και νέων.....	305
Κορίνα Πρεβεδουράκη, Χριστίνα Λαναρά: Σκηνικά αντικείμενα: Μεταμορφώσεις Ιδεών από την Αναγέννηση στο σύγχρονο κόσμο.....	310
Shifra Schonmann: Από τον Άνθρωπο στο Ρινόκερο. Υπάρχει επιστροφή; Μεταμόρφωση μέσω θεάτρου.....	312
Πέγκυ Στεφανίδου: Ο Πηλέας μπροστά στις μεταμορφώσεις της Θέτιδας: Όταν ο μύθος γίνεται «σημερινός».....	313
Δημήτρης Σωτηρίου: Από την ακινησία στην σωματική άσκηση και στο δημιουργικό αυτοσχεδιασμό.....	318
Τάκης Τζαμαργιάς: Δραματοποίηση ως διαδικασία θεατρικής εμπύχωσης στις πολιτιστικές εκδηλώσεις του σχολείου.....	320
Τάκης Τζαμαργιάς, Νίκος Γκόβας: Η δραματοποίηση του μύθου.....	321
Fabio Roberto Tolledi: Θέατρο: τεχνική και τέχνη.....	322
Fabio Roberto Tolledi: Το μυστικό της Commedia dell’ Arte.....	322
Άννα Τσίγλη: Μικρή εισαγωγή στο «θέατρο της επινόησης» (devised theatre). Φωτογραφικές μεταμορφώσεις: ποιος σκότωσε τον γοητευτικό καβαλιέρο με το μαύρο γάντι;.....	323
Κώστας Φιλίππου: Σωματικό θέατρο και αυτοσχεδιασμός.....	328

ΜΕΡΟΣ Δ΄: Οι Πόστερ-Παρουσιάσεις

Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης (Παυλίνα Γραϊκού, Μαρία Κεραμυδά, Αικατερίνη Κουλιακιώτη): Προς μια οπτική κοινή.....	331
Αλεξάνδρα Βέλτσου, Γιάννης Τσιλαφάκης, Ουρανία Ζακοπούλου: Το σχολείο ανοίγεται στην κοινωνία και στην τέχνη.....	332
Ιωάννης Βλάχος, Κωνσταντίνα Παπασωτηροπούλου, Πηνελόπη Σακοβέλη, Ελένη Ζωδιάτου: Η θεατρική αγωγή ως μέσο και εργαλείο για την περιβαλλοντική αγωγή.....	338
Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας (Αντώνης Δεμπεγιώτης, Κυριακή Θωμά, Άννα Ντεκελέ, Ελένη Παϊδούση, Διονυσία Πλακονούρη, Γεωργία Σπάλα, Νικόλαος Κάστανος): Η θεατρική έκφραση ως εργαλείο μάθησης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Καλαμάτας.....	345
Radka Mackova, Eva Brhelova: Το εκπαιδευτικό δράμα στο παιδαγωγικό τμήμα της ακαδημίας μουσικής και παραστατικών τεχνών Janacek στο Βrno σε σχέση με το θέατρο στην εκπαίδευση στη σχολική πραγματικότητα της Τσέχικης Δημοκρατίας.....	346
Μαριάννα Μανέτα: Δημιουργικότητα και εφηβεία μέσω της καλλιτεχνικής έκφρασης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση - παρουσίαση προγράμματος «από τα “παιχνίδια τέχνης” στο σχολείο, στο διήμερο δημιουργίας και έκφρασης.....	351
Ηλίας Μαρούδας: Το θεατρικό παιχνίδι- ένας συνοπτικός οδηγός για εκπαιδευτικούς και εμπνευστές: ένα λογισμικό.....	354
Τριανταφυλλιά (Φυλλιώ) Νικολούδη: Η επεξεργασία της έννοιας της «ενσυναίσθησης» (βασική αρχή της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης) μέσα από τη δραματική τέχνη - προσεγγίζω τον ‘άλλον’ με αφορμή ένα βιβλίο». Η σύνδεση της δραματοποιημένης ιστορίας με το υπόλοιπο αναλυτικό πρόγραμμα.....	357
«ΠΟΥΠΟΥΛΟ» Θεατρικό Εικαστικό Καλλιτεχνικό Κέντρο, (Σοφία Κυπριανίδου, Γιάννης Πουταχίδης, Κατερίνα Πουταχίδου): Οι ταξιδιώτες.....	359
Helena Santana, Rosário Santana: B2C (BACH2CAGE) – an art process, an educational skill.....	360
Κυριακή Τατίδου, Γιάννης Σκαράκης: Θεατρική εκπαίδευση και διαπολιτισμική κοινωνία -το θέατρο ως παράγοντας κοινωνικοποίησης των ατόμων.....	361
Ελένη Τσεφαλά: Αγγλόφωνο θέατρο- γνώση χωρίς σύνορα: διαπολιτισμική διδακτική πρακτική.....	368

ΜΕΡΟΣ Ε΄: Οι Παραστάσεις και οι Μαθητικές Ταινίες

Κερασία Σαμαρά: «Άδεια Ποδηλάτου».....	371
Ομάδα ΠΑΝΤΟΥΜ: «Έλα...».....	374
Ομάδα χορου Quasi Stellar/Αποστολίας Παπαδαμάκη: «Icon Skin».....	376
Φίλια Δενδρινού: «Η πεντάμορφη και ο κύκνος».....	378
Κουκλοθέατρο Baruti: «Μοναδικές στιγμές έρωτα».....	380
Ομάδα ΠΛΕΥΣΙΣ: «Νομάδες».....	381
Τάκης Σαρρής: «Ο οδοκαθαριστής».....	382
Οι Μαθητικές Ταινίες.....	383
Σύντομα Βιογραφικά Σημειώματα των εισηγητών-εμπνευστών της Συνδιάσκεψης 2004.....	385